

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. števil 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, II. nadstropji.

Izhaaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Iz Budapešte, 14. novembra.

Upanje, da bodo delegacije že 17. ali 18. t. m. sklenjene, je zopet splavalo po vodi. Včeraj imel je budgetni odsek sejo ter je obravnaval bosenske zadeve. Poročevalec Groholski je nasvetoval, naj se pri stroških za živež tamošnjih vojakov izbriše 100 000 gl., ker je iz dosedanjih računov razvidno, da so predrago nastavljeni. Ta nasvet je bil sprejet z vsemi proti 4 glasovi. Ker je odsek ogerske delegacije dotično svoto sprejel po nasvetu vladinemu brez premembe, boste imele delegacije dve javni seji več, da poravnate dotično razliko, ako ogerska ali naša delegacija v javni seji odsekovega nasveta tako ne spremeni, da bosta sklepa obeh delegacij soglasna.

Včerajšnja seja bila je zanimiva zaradi obravnave o bosenskih razmerah. Minister Kallay je rekel, da so vtisi, ki jih je pri svojem popotovanju po Bosni dobil, ugodni, in da se bodo tam osnovala razmere, ki bodo na korist tamošnjemu prebivalstvu in vsemu cesarstvu. Natančneje poročilo je obljubil dati na posamezna točna vprašanja. Valed tega stavili so delegati več vprašanj, na ktere je Kallay odgovarjal točno in jasno. Groholski je vprašal o splošnih razmerah prebivalstva in njih vdnosti do našega cesarja, pa o verskih zadevah. Plener je hotel vedeti, kako je z agrarskim vprašanjem ali z vravnajem zemljiščnih razmer? Klaič je vprašal, znajo li vsi vladniki deželni jezik? Hübnar je vprašal, kako je s šolstvom, Hippoliti pa, ali bode vlada podpirala naselneke? Bareuther je hotel vedeti, kako je z goljufijami, o kterih se je slišalo, in Čerka vski je vprašal, ali ne bode vlada pri upravi ozira jemala na ljudsko zastopništvo itd.

Minister je skušal kolikor mogoče vstreti poslancem in pojasniti dotične razmere. Ljudstvo se bode z našo vlado kmalo sprijaznilo, vstaja je zadušena, in vstajniki se vračajo domu. Zemljišno vprašanje se vladi zdi najvažnejše, zato si na vso moč prizadeva ga rešiti v smislu, za obe stranki, za begu in kmete, povoljnem. Tujih naselnicov vlada želi in jih bode po vsej moči podpirala, ker je treba v Bosni delavnih moči. Vradniki znajo vsi slovenski razun kakih 15, sicer pa si vlada prizadeva med domačini vzgojiti potrebnih vradnikov. Obširno je razložil, kaj je vlada storila za šolstvo in ga podpira po vsej moči, in gledé ljudskega zastopa je minister rekel, da je pa treba prej še več reči vravnati.

Jako zanimive so bila ministrova pojasnila o cerkvenih razmerah. Pa minister je rekel, da to pove zaupljivo in naj se v javnosti ne ponavlja. Zato ne morem obširneje pisati, toliko pa smem reči, da je bil vtis ministrovih besed jako dovoljen. Kallay katoliški cerkvi prepričljivo popolno samosvojnost za vravnajo cerkvenih zadev in se neče vtikati v cerkvene reči, ampak misli, da se bodo dovoljno vravnale med prizadetimi strankami. To je pravo cerkveno stališče, ker si ne moremo in ne smemo želiti, da bi posvetna oblast povsod vtikala svoj nos.

Tudi za povzdigo omikanosti razkolniških duhovnikov v Bosni, kterih nekteri še brati in pisati ne znajo, si vlada prizadeva mnogo, kar je prav, ker ravno nevednost duhovnikov je večidel najjemenitnejši vzrok zagrizenosti razkolnikov nasproti katoličanom in pa tudi njih dušne propalesti.

Danes zvečer bo zadnja odsekova seja, jutri in v petek pa imate biti javne seje.

Politični pregled.

V Ljubljani 17. novembra.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji se zopet povrača mir, tedaj tudi nehajo priprave za ohranjenja miru, t. j. mestna straža in vojaki imajo mir, ni jim treba zaradi rogoviležev vso noč čuvati; nebala je tudi prepoved, da imajo v okrajih, kjer so bili neredi, hišna vrata zaprta biti že ob 6. uri.

Z Dunaja. Drugi obrtnijski shod na Dunaji. (Dalje.) 13. t. m. so se začele obravnave v dvorani v mestnem gaju. Navzočih je bilo kakih 300 poslancev; ko je otvoril sejo predsednik Karl Reuter posvetovali so se o posameznih paragrafih obrtnijske postave. Pri odstavku 2. v § 1. splošnih določil (razdelitev in obrtnije), ki se glasi: Rokotvorna dela so tista, pri katerih gre za ročnost, kakor se zadobi v obrtu, ako se ga kdo uči in dlé časa vadi v njem, za kar navadno tako izučenje zadostuje, nasvetuje g. Harkup (Krems) dostavek, „in ktera so se razglasila za rokotvorno obrtnijo pri oblastih“.

Vname se prav živahna debata o tem, baje znak temu, oziroma kje je meja med rokotvorom in med tvornicami. Različni govorniki so navajali take znake n. pr. ako se dela s parom in umetnimi gonili; velikost davka, število delavcev, izučenje rokodelskih dečkov. G. Buschenhagen nasvetuje, naj to razsodijo zadruga in obrtnijske kamore. Konečno se zavrne Buschenhagnov nasvet in za razločiven znak (Kriterium) se vzame velikost davkove napovedi.

Po nasvetu poslanca Löblich se zbriše tudi iz § 1. konečni odstavek, vsled katerega je minister trgovinstva polnomočen, da zaznamuje po nakazni poti obrtnije, ki imajo veljati za rokotvorne — poročevalec Löblich pod-

Prečast. gospodu monsignoru

Luku Jeranu

o slovesnem vmestovanju za kanonika v Ljubljani 18. nov. 1882.

Že nad tretjino našega stoletja
Slovenem blaga zvezdica migljá
Nje Svit — oživil je premnogo cvetja
Prisrčnih rožic rajskega duha;
Izbudil pevcev sladkega je petja,
Ki vsem namen blažilnost je srcá,
Pojó saj slavo Jezusu, Mariji,
Prijetlom Božjim, mili domaćiji. —

Ta Svit odseva v daljne daljne kraje,
Je v Aziji in Afriki poznan,
Miloto svojo vedno odkrivaje,
Posebno se raduje ga Slovan;
V misjonske razne zliva se postaje,
Kjer križ žarí v neverstva mrak temán;
Teró kjer dušne al telesne sile,
Preblagi Svit se kaže zvezde mile.

Slovenska zvezda Zgodnja je Danica,
Nje Svit ste Vi prečastni nam Gospod!

Radóst budi nam Vaša poslávica,
Radujemo se srčno; in povsod,
Kjer svétí, bére Vaša se zvezdica,
Raduje z Vami se slovenski rod.
Če kdo zaslužil je časti in slave:
Ste Vi jo prvi, — blagi Svit oslave!

Škrlata vémo niste si iskali
Enako Neriju — le čast nebés
Namen, Vaš trud je bil le raj prezali
Nad zvezdami, kjer solznih ni očés;
Med malimi ste bili radi — mali,
Bogu dajali vedno ves slovés;
Zato je v radost vsem Vas On poslavil,
Na svečnik Luč žarečo je postavil.

Toraj pozdravljeni kanonik novi!
Pozdravljeni prisrčno slavni dan;
Naj mili Bog Vas vodi, blagoslovi,
Da spletate še mnogo let krasán
Si venec slave, v službi Jezusovi,
Da enkrat bode Vam na glavo djan —
Na prošnjo Božje Matere — Danice,
Pri tronu večnem presveté Trojice. —

Knjige družbe sv. Mohora l. 1882.

Leto za letom težko pričakujemo Slovenci knjig družbe sv. Mohorja; ako si v onem času na deželi, pač te tú in tam povprašujejo, če li kmalu izidejo Moh. bukve. Gotovo naj boljša priča in naj lepši dokaz, da družba sv. Mohorja vstreza udom. Tudi letos nas je družba razveselila s šestero zanimivih knjig, in ker so jih večidel udje vže dobili ter po večem pregledah, menimo, da je primerno, ako si v sledečem tudi mi posamezne knjige bolj natančno ogledamo.

Padala pa nam je družba sv. Mohorja za letošne sledečih šestero knjig:

1. Življenje blažene device Marije in sv. Jožefa. I. snopič.
2. Križana usmiljenost ali življenje sv. Elizabete.
3. Občna zgodovina. IX. snopič.
4. Naše škodljive živali. III. snopič.
5. Slovenske večernice. 36. zvezek.
6. Koledar za leto 1883.

pira svoj nasvet s tem, da so rokotvorne obrtnije v obrtnijski postavi vse uže imenovane; sprejme se tudi k poslednjemu odstavku § 1. dodatek in ta odstavek (alineja) bi se sedaj glasil. „Vse obrtnije, katere se ne razglase za dopuščene (koncessionirte) ali za rokotvorne, ali zaradi katerih ni izjeme v § 24, so proste obrtnije“.

Löblich nasvetuje, naj bi spricalo tistih učencev, ki so se izučili v tovarnah, imelo isto veljavo, kakor spricalo, teh, ki so se izučili pri mojstarih. Po kratki debati sprejme se ta predlog. — Buschenhagen še opomni, da tako imenovani sedjoči družniki (Sitzgesellen) pomnožujejo proletariat, ker imajo tudi rokodelske učence. Važno bi bilo to odpraviti in on (poročevalec) želi, da bi odsek pretresoval to vprašanje.

Zvečer se seja nadaljuje. Löblich bere načrt, v katerem se določuje, da obrtniki tiste obstojne dele, ki spadajo k njihovi obrtniji, smejo tudi drugim pripustiti, da jih izdelujejo, a vendar morajo ti družniki delati le enemu mojstru, sicer morajo plačati obrtni davek.

Neuenburg je nasvetoval, vlada naj se naprosi, da izdela novo postavbo za pohišovalce, dokler pa ima stara veljavo, naj se strogo izpolnjuje. Sprejeto. Potem prestopijo k sedmemu poglavju predloga, ki določuje pravice in dolžnosti zadrug. Vname se živahna debata o tem, sprejme se pa po večem nasvetu odseka. Posebno se pa povdarja potreba, vstanoviti posebne obrtnijske kamore (zbornice) ker so v sedanjih kupčijsko-obrtnijskih zbornicah obrtniki večidel v manjščini. Sprejme se nasvet odseka, ki priporoča razširjenje zadrug.

Prestopi se k bližnji točki, ki obravnava razmerje družnikov do zadrug, in § 120. o shodih družnikov, se sprejme neizpremenjen.

§ 129 o bolniških blagajnicah se glasi: Za bolniške kase plačujejo vsi obrtniki ali za nje zadruga, takisto tudi vsi družniki, izvzemši rokodelčičev. § 121 določa, da se denarji iz blagajne ne smejo za drugo rabiti; nego za doneske udom. Isto tako se sprejme § 127 o namenih bolniških blagajnic in § 122 o izboru sodnjij; z nasvetom g. Čermaka, da ima v odboru predsedovati vselej tista stranka, k

delo daje, ker v tem se spoznava veljava (kompetenca) sodiščnega izbora. Seja se konča ob 8¹/₄ uri.

Iz Budapešte. Brambovski odsek spodnje zbornice je sprejel neizpremenjeno osnovo postave, da se vrste nekateri ogerski bataljoni v avstrijske polke.

Vnanje države.

Iz Petrograda 15. novembra. Minister unanijih poslov pl. Giers odpotuje danes v inozemstvo. Viangali bode mesto njega vodil unanje poslove.

Iz Berlinu. Poslaniška zbornica je izvolila za predsednika: „Köller-ja, konservativca; Hermana, klerikalca in Bendo, nacionalnega liberalca za podpredsednika.

Iz Francoskega. V poslednjem času svet veliko govori o Andrieuxu, bivšemu načelniku policije; pod njegovim vodstvom so v samostane drli in duhovnike iztirali. Ta je bil v poslednjem času poslanec v Madridu, preteklo saboto je govoril o miru in spravi, ker ljudovlada ni več priljubljena med ljudstvom, od kar se je začel kulturni boj. Svet se je čudil njegovim besedam, njegovi pajdaši so mu očitali prejšno življenje, a rekel je: skušnija in starost ste me zmordili, in nauk, ki sem ga dobil iz prekucij zadnjih let je ta, da močna narodna stranka se more narediti le takrat, kedar se ustavi vojska zoper ljudstvo, ki versko misli. — Katoliški listi se tega vesele, a proticerkveni listi mu očitajo, da hrepeni po ministerstvu. Nad ljudovlado je obupal baje tudi nespravljivi Clemenceau, rekel je namreč pred nekaterimi dnevi človeku, ki ga je motil v govoru, besede: „kdo ve, kako daleč ali blizo je trenutek, v katerem se bomo med sabo pomenkovali, kdo je več kriv nad padcem ljudovlade.“ Kažejo tudi že na tistega, ki bode ljudovlado uničil, ta bi bil Robert Orleanski, vojvoda Chartres-ski sedaj je polkovnik pri 12. lovskem konjiškem polku, ki je pod imenom Lefort bil pri armadi leta 1870 in 1871. — V poslaniški zbornici je ministerstvo nekaj spravilo svojih predlogov. Radikalec Jules Roche je hotel plačo pariške u nadškofu znižati za 30.000 frankov, a poslednjič je vendar le propadel s svojim predlogom. V budgetni komisiji je naznanil minister jav-

nih del, da je za javna dela, ki se imajo izpeljati na razpolaganje 60 milijonov, a ne 153 milijonov. Minister denarstva je ostal pri svojih prejšnjih predlogih. Komisija ni sicer zaključila ničesa, a pripravljena je baje, ustaviti javna dela, da se naravna ravnotežje pri budgetu.

Iz Kahiru 15. novembra. Preiskovalna komisija je zaslišala danes Suleiman Daoud; ta je obstal, da je dal povelje zažgati Aleksandrijo, ko je za to dobil strogo povelje od Arabija. Priča je izpovedal, da je Arabi pošiljal k njemu Mahmoud Samija in mu ukazal, naj zažge na več krajih na enkrat. Arabi mu je tudi ukazal 12. julija, da naj umori khedivo v palači v Ramleh in ko se je obotavljal, mu je očital plašljivost. Suleiman Daoud je šel potem s štirimi vojaki v Ramleh pa je zadel na Sultana pašo, ki ga je pregovoril, naj se vrne k Arabiju, in ž njim o tem govori.

Izvirni dopisi.

Iz Celovca, 15. nov. (Einspielerjeva sedemdesetletnica. Novi pojavi narodne zavesti na Koroškem.) Zadnji ponedeljek praznovali smo 70letni rojstni dan našega koroškega Bleiweisa. Mi v Celovcu sicer le bolj na tihem, kakor velevajo naše razmere, da se imamo izogibati hrupnih veselic. Deputacija celovške čitalnice podala se je k g. jublantu; prijatli in znanci so se pogostoma oglašali, večinoma iz Koroške, nekteri tudi s Primorja. Daljnější Slovenci pa niso pozabili na našega prvaka: častitali so mu v adresah, telegramih in pismih. Iz Štajerskega so prišle tri adrese, prva iz celjske dekanije s 50 podpisi č. g. dekanov, župnikov, kaplanov, meščanov, trgovcev, kmetov in rokodelcev; druga iz dekanije Nova cerkev (Konjice) s 41 podpisi odličnih rodoljubov; tretja od akademičnega društva „Triglav“ v Gradcu.

Prišlo je tudi mnogo telegramov iz vseh krajev Slovenije, največ iz Štajerske: samo iz Slovenjega Gradca 4, po več jih je tudi prišlo iz Ljubljane, Ptuja, Trsta, Maribora, Mozirja tudi so prišli telegrafični pozdravi iz Dunaja, iz Hrvatske, iz Ogerske itd.

Pisemenih čestikek je prišlo obilo. To je

Zares lepo število knjig, in vse te dobijo udje za en goldinar.

Pač je gotovo zelo vstregla Moh. družba, da je letos jela podajati vernim svojim udom „življenje blažene Device“. Znano je, kako posebno dandanes Slovenci časté Mater božjo; koliko je bratovščin, ki z obilo udi pospešujejo njeno čiščenje, koliko knjižic spisanih je njej v čast. Vstregla je zatoraj družba srčnim željam vernih udov, da tudi v obširni knjigi ona poda Marijno življenje. In zato težavno delo dobila pa je moža popolno sposobnega; kdor je le nekoliko doma v novejši nabožni literaturi, gotovo pozna g. Jan. Volčiča, neumorno delujočega na tem polju. Kakor vidimo iz prvega snopiča, bode delo zelo obširno. Pač primerno začjenja pisatelj svoje obširno delo z opomini, da in kako naj častimo svojo Mater, ter nam v spodbudo kaže njeno rajsko lepoto. Dalje govori o predpodbah Marijnih, ter omenja izrekov preroških o njej. Z nauki o brezmadežnem spočetju vodi pisatelj bralca do rojstva Marijnega, ter nam jo kaže proti koncu snopiča v njeni rosnosti mladosti. — Hvalevredno je pri tej knjigi posebno to, da pisatelj ne pretirava, kar se v nabožnih, posebno v molitvenih knjigah tako

pogosto godi, a gotovo ne v bralčevo korist. Pač pa se pisatelj sem ter tje ponavlja; želeli bi bilo, da se kolikor moč ponavljanje opusti, ker je vže gradivo ogromno.

Druga med družbenimi knjigami je „Križana usmiljenost ali življenje svete Elizabete“. Spisal Alban Stolz, poslovenil P. Hrisogon Majar.

Naturno je, da si narod posojuje od naroda, česar sam nima, kaj pa, brat gre k bratu, sosed k sosedu. Paziti pa moramo, da si pri izposojevanju kaj dobrega izberemo, kar je nam potrebno ali koristno. In reči moramo, da je Moh. družba dobro si izbrala ter podala svojim udom. Knjige same na sebi lepše in času primernejše bi skoro družba ne bila mogla izdati. Glavna misel ali tendenca knjige je bralcem v zgledih pojasniti največ zapoved krščansko in sploh človeško: Ljubi svojega Boga nad vse, svojega bližnjega pa kakor samega sebe. Elizabeta, blaga kneginja skuša to zapoved izpolnjevati, kolikor je sploh človeku mogoče. Vidimo jo, kako je vže v svoji zgodnji mladosti imela usmiljeno in ljubeče srce; gledamo jo v časti in slavi mogočno kneginjo, a vidimo jo ponižno, priprosto bogaboječjo in usmiljeno proti revežem. Ljubezen

do ubozih prešinjevala je njeno srce; pomagati potrebnim bila jej je naj večja naloga; vse kar je imela, razdala je ubogim. — Svojemu možu bila je vdana in zvesta, ter ga preserčno ljubila; žalibog, da mož kmalo umre in Elizabeta mora okušati največo revščino, a za vse hvali Boga. Toda dovolj; vsa knjiga je polna lepih, spodbudnih vzgledov, kako naj goreča naša ljubezen do Boga odseva v dejanski ljubezni do bližnjega. Zato smo rekli v začetku, kako da je knjiga primerna našim časom, ko v javnem in zasebnem življenju ljudje iščejo povsod le sami sebe, le svoje sreče, naj zaradi tega tudi trpijo drugi glad in revščino, kolikor drago. Take spise izdajati, jih brati in resnice tudi v življenju vporabljevati naj bo naša naloga, in če bi postalo to splošno, rešeno bi bilo na krat družabno vprašanje. Toda svet takih knjig ne mara; zato jih tudi ne bere.

Glede jezika omenimo, da se spisu „Križana usmiljenost“ ne pozna, da je prevod; le tu in tam morda prestavlja malo predaleč sega; ogniti bi se bilo morda dobro enakim manj znanim besedam, kakor n. pr. pobožnjevanje, reč nabadati, trpevka, zasvetničenje itd.

Toliko o prvih dveh knjigah, kateri nam udom posebno ugajajo tako, kakor druge. To

tem več vredno, ker je bilo vse prostovoljno, nič ukrenjenega. Le notica v slov. časnikih je zbudila toliko zanimanje; to je dokaz, da slovenski narod čuti in vé, koliko hvale je g. Einspielerju dolžan. Nekteri telegrami so bili prav lepo sestavljeni, eni tudi v verzih. Zato sem jih želel objaviti; pa gosp. profesor ni privolil v to; tedaj mora tudi meni prav biti. Bog nam ga še mnogo let ohrani! ker na Koroškem je še veliko dela treba, in razmer nobeden tako ne pozna, kakor on.

Da so se koroški Slovenci nekaj gibati začeli, zato Vam objavim danes z veseljem zopet nekaj dokazov. Že zadnjič sem Vam pisal, da je krajni šolski svet v Št. Kocijanu g. prof. Einspielerju zaupnico poslal. Zdaj je prišla tako zaupnica tudi iz Medborovnice; in pred kratkim tudi ena iz Slovenskega Plajberga. Čujem, da se tudi drugodi pripravljajo take zaupnice, ki g. Einspielerju zahvalo izrekajo za njegove napore, ter zahtevajo slovenske ljudske šole. Dobro bo, ako si naši poslanci te izjave zapomnijo, da se bodo mogli v državnem zboru nanje sklicavati, če bo zopet kak Moro ali drug koroški poslanec hotel trditi, da koroški Slovenci zahtevajo nemške šole!

Tudi sicer se narodna zavest zbuja. Pri občinski volitvi v Grabštajni stojite si že dve stranki nasproti, narodna in nemškutarska; ravno tako se poroča iz Kotmare vasi. Poprej se slovenskim kmetom o narodnosti še sanjalo ni, zato so si pustili povsod uriniti tiste nemškutarske župane, ki zdaj proti slovenski narodnosti delajo, ljudstvo begajo in ga v napredu zavirajo.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. novembra.

(V soboto) 18. t. m. bode ob 10. uri v Križevnikih sv. maša v predpraznik sv. Elizabete na slovesno praznovanje godu presvite cesarice vrhovne pokroviteljce otročje bolnišnice Elizabetine na Poljansh. Vabijo se tudi udje in dobrotniki tega zavoda.

opomnimo zaradi tega, ker je poročevalec o Mohorjevih knjigah v „Zvonu“ drugega mnenja. On namreč piše: „Kar se tiče posamičnih knjig, moramo odkrito povedati, da z našega stališča nam naj bolj ugajajo zadnje štiri, ker nam podajajo naj več pripovednega, poučnega in obče zanimivega berila“. Te besede poročevalčeve so jako nepremišljene. Kdor hoče poročati o knjigah družbinih, potreba je, da vse prebere, da mu je vedno pred očmi namen, ki ga ima Mohorjeva družba, potem mu bode lahko sodbo izreči o knjigah, naj stoji na stališču kakoršnem koli, če tudi lepoznanškem. Spisom glavni namen sploh je: duha bistriti in srce blažiti ter ga vnamati za pravo, dobro in lepo; seveda se to lahko godi mnogovrstno. Kako se pač navdušujejo ljudje in sicer po pravici za zgodovinske junake; pisatelji tekmujejo med seboj, kateri bi tega ali onega bolj dostojno in spretno proslavljali, kateri bi bolj živo kazal njegove lepe lastnosti, ter bi nam natančneje slikal strasti, ki divjajo v tem ali onem junaku, kako jih premore itd. To je tragično, to je lepo, to vstreza tudi lepoznanškemu stališču. Če pa vidimo v knjigah, kako so se borili krščanski junaki in junakinje, kako premagovali strasti, kako trpeli, trpeli voljno in vdano; kako živeli, živeli le za Boga in za bližnjega, to pa ne ugaja modernim lepoznancem in vendar se le tu kaže prava srce pretresujoča tragika. Zakaj

(Kupčijska in obrtnijska zbornica za Kranjsko) je imela včeraj popoldne ob 6. uri redno javno sejo v mestni dvorani. Predsedoval je predsednik g. Jožef Kušar.

(G. Rihard Dolence), vodja vinorejne šole v Slapu, je poklican na prvo bolgarsko kmetijsko šolo v Rustčuku z letno plačo 3000 gl. „Sl. Nar.“

(Dnevni red mestnega odbora seji,) katera bode v soboto 18. dan novembra 1882 ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. II. Vis. c. kr. deželnega predsedstva dopis zaradi izvolitve zastopnika ljubljanskega mestnega odbora v deželnem šolskem svetu. III. Finančnega odseka poročilo a) o zaključkih mestnih računov za 1881. leto; b) o odškodovanji za svet, ki ga je gospa Roza Strzelba odstopila za Reslovo cesto; c) o nameščenji Janeza Komarja hišnim dozornikom v mestni ubožni hiši na karlovaški cesti; d) o nasvetu mestnega odbornika dr. viteza Bleiweisa gledé nekaterih izjem od pasjega davka; e) o prošnjah šolskih slug Janeza Skubeta in Jerneja Jereba za kvinkvenalni prikladi. IV. Stavbenškega odseka poročilo a) o brvi čez Grubarjev kanal; b) o zvezi tržaške in celovške ceste preko Latermanovega drevoreda. V. Šolskega odseka poročilo a) o podeljenji dveh Fran-Josipovih ustanov za realce; b) o c. kr. mestnega šolskega sveta dopisu gledé pouka v šoli na močvirji. VI. Samostalni nasvet mestnega odbornika Frana Goršiča o razširjenji ceste v mestni log.

(Občni zbor kmetijske družbe.) V Ljubljani, 15. novembra. (Dalje.) Preden nadaljujemo poročilo o občnem zboru kmetijske družbe, moramo še malo nazaj seči.

Prvi živahen razgovor se je vnel pri točki o posojilnicah. Naj pred se oglasi dr. Poklukar ter pove kako je s tem na Českem. Zarad mnogih posojilnic z velikanskim denarnim prometom sklenil je česki deželni zbor postaviti, po kateri posojilnice nadzorujejo; ktera ne more plačevati, jo dež. odbor ustavi. Za njim oglasi se dr. Vošnjak, ter pravi: Pri nas dež. po-

pač take podobe ne vgaajo modernemu svetu; pač gotovo zato, ker niso moderne, [marveč zastarane, krščanske. Da, da, svet noče biti več krščansk, zato se tudi plaši in beži pred vsem, kar nosi to ime.

Da pa človek mora prav soditi, treba je brati, premišljevati in potem brez presodkov svojo sodbo izreči.

Dalje pravi Zvonov poročevalec, da mu zato bolj ugajajo zadnje štiri knjige, „ker nam podajajo največ pripovednega, poučnega in obče zanimivega berila.“ Tu bi pač smeli vprašati, kaj je čkatiškemu Slovincu najbolj obče zanimljivo, ako ne knjige, ki nam pojasnujejo v tej ali oni obliki prave krščanske kreposti. Menimo, da to je prvo, to je obče zanimljivo katoliškemu Slovincu.

Obče zanimljive so pač one knjige, ki splošno večini ugajajo. Da se toraj prepričamo, ktere knjige so udom družbe sv. Mohorja obče zanimljive, mislimo si, da drugo leto družba ne bode izdala nobene knjige prvima dvema enakega obsega. Kaj bode nasledek? Staviti bi smel s poročevalcem, da se zmanjša število udov gotovo najmanj za deset tisoč; potem bi bilo tudi morda „Zvonovemu“ poročevalcu jasno, kaj je družbenikom Mohorjevim „obče zanimljivo“, naj že knjige presoja s tega ali onega stališča.

Kritika naj bode pred vsem pravična!

(Dalje prih.)

stave ni treba; na Českem je pač drugače. Zemlja je vzorno obdelana, obrtnija razvita, posojilnice mnogobrojne, z besedo: vse druge razmere. Vlada je tedaj prisiljena posojilnice nadzorovati, da se vložnikom škoda ne godi. Pri nas je posojilnic še malo, ustanovili so jih veljavni, bolj ali manj premožni možje, tedaj se propada ni tako naglo bati. Pustimo, naj se reč sama po potrebi razvija, ni treba, da bi centralni odbor povsod se vmes vtikal. Pač pa naj bi se ministerstvo naprosilo, da vpliva na hranilnico, ki naj podpira revne posojilnice ter jim v sili z denarjem pripomore. Po Štajarskem je že nekako 40 posojilnic, ki imajo kredita pri hranilnici za 20.000 gl. dr. Poklukar meni, da ministerstva zato ni treba nadlegovati; naj to reč obravnava le glavni odbor in pa tudi po časnikih.

G. Murnik pravi: Dr. Vošnjak misli, da se od ministerstva in dež. vlade še ni nič zgodilo, a vendar se je, ker ministerstvo je po dež. vladi zapovedalo hranilnici, da naj malim hranilnicam pomaga. On predlaga: Naj zbor sklene vis. dež. vlado naprositi, da povelje ponovi ter hranilnici naroči, da iz prihranjenega zaklada potrebne posojilnice podpira. G. Hribar pravi, da tega ni treba, saj ni do zdaj še nobena posojilnica podpore prosila, tedaj se tudi dati ni mogla. Vse posojilnice so ustanovljene na omenjeno poročilo, tedaj je tudi vprašanje, če bi hranilnica hotela in mogla potrebnim posojevati. Dalje pravi: G. tajnik misli kmetijske podružnice oživiti; tedaj naj se podružnice pozovejo, da posojilnice v svojem kraju povsod ustanovljajo. Brez začetnega pritiska ni nič, toraj stavi predlog. Naj centralni odbor na svoje podružnice po moči vpljiva, da bodo povsod delale za ustanovljenje posojilnic.

G. Dežman meni, da reč še ni godna ter dvomi, če bodo podružnice to hotle storiti, ker njih delokrog je že določen; naj se toraj sklepa o tej reči še le drugo leto, po poročilu centralnega odbora.

G. Poklukar. Nasvet g. Dežmana je qičeven. Namen kmetijske družbe je po § 2. pospeševati kmetijstvo; ker je pa denar povsod glavna reč, tedaj zakaj bi se ne prizadeval glavni odbor ali ne prizadevale podružnice za ustanovo posojilnic? Saj že lansko leto je bilo nekoliko govorenja o tem, tedaj čemu spet odlašati. Tedaj v tem smislu predlaga.

Imeli smo toraj tri predloge: g. Murnika, g. Hribarja in g. Poklukarja. Zato g. Dolence misli, naj se vsi trije v en predlog zložijo; centralni odbor naj to izdela, da v tisk in potem razširja. Pri glasovanju so bili odobreni vsi dotični predlogi.

Zdaj tedaj prestopimo na šesto točko: Razni nasveti posameznih podružnic ali udov. Naj pred je imel besedo g. Lukman, da je poročal o svojem zastopanju pri posvetu o železnicah. Ministerstvo je namreč sestavilo posebni svet, ki naj se z vodstvom raznih železničnih prog posvetuje in pogaja o vaem, kar je pri železnicah k pridru države in občinstva. V ta odbor so poslale vse dežele svoje poslance ali zastopnike. G. Lukman je poročal nekako sledeče:

Jaz sem zastopal Kranjsko in Koroško po svoji naj boljši vednosti in vestnosti. Poročam tedaj o tem posvetovanju saj glavne točke, ker mislim, da bode to marsikterega zanimalo, drugi pa celo želijo kaj slišati o tej reči.

Naj pred je bilo posvetovanje o voznjem redu. Plača na Rudolfovi železnici ravno zadnje čase ni bila previsoka, tudi si jo vsaki še lahko

zniža, če ob enem vzame listek za tje in nazaj grédoče vlake. Prav neugodno pa je bilo za višje Gorenjce, da jutranji in večerni vlak je vozil le med Ljubljano in Lescem. Zato sem nasvetoval, naj vozita ista vlaka saj do Trbiža, kar mi je bilo obljubljeno. Potem je neprilichen čas bil tudi do zdaj za Dolenjce in Hrovate, ki želijo iti na Gorenjsko, Koroško ali še naprej. Odgovarjalo se mi je, da Rudolfova železnica bi polajšave kmalo dovolila, ali tega pa južna železnica noče, ker želi da bi Hrovate na Koroško in dalje hodili skozi Maribor, a ne skozi Ljubljano. Rekel sem jim, da bi se to kaj lahko vravnalo, ker Rudolfova železnica naj bi počakala le nekaj minut, južna pa tako spreminila, da imeli bi potniki obed v Ljubljani, namesto na Zidanem mostu. Znabiti se sčasoma vendar tudi o tej reči kaj doseže.

Drugo je bilo, kar smo zahtevali, znižanje plače za ljudi in za blago. Železniški vradniki so trdili, da to bode v škodo države in ljudstva; ker potem bo mogla država po pogodbi več doplačevati in to zadnjič zadeva vendar le davkoplačevalce. Zavrnilo smo jih z vsakdanjo skušnjo, da nizka plača je redko kdaj v škodo: nižja ko je plača, več se jih vozi in toraj veči so tudi dohodki. Dovolila se je tedaj znižana cena in sicer tako, da sploh se bode plačevalo od kilometra za I. razred po 5 kr., za II. razr. po 4 kr. in za III. razr. po 3 kr. mauj, kakor dosihmal.

Dalje smo zahtevali, da naj se vpeljejo na vsih železnicah plačilni listiki za tje in nazaj, in da naj se izdajajo skupni listiki za 10, ali 20kratno vožnjo, ki se smejo tudi komu drugemu dati in imajo veljavo za celo leto. Oboje se nam je obetal in pri poslednjih bo cena za 5% znižana. To sicer res ni veliko, pa je že to dobro, da ni treba zaradi listeka toliko biteti in se pri vplačevanju ne tako drenjati.

Pri pošiljanji reči, ki sicer niso velike vrednosti, se pa rade kmalo spridijo, n. pr. surovega masla in sploh jestvin, smo dosegli, da se vvrsté v II. plačilni razred, ter se odpšljajo vselej jadrno naprej.

Ministerialni svet. Schauenstein je toplo podpiral naše zahtevanje, da naj se živina cenejšé in hitrejše naprej pošilja, kar je bilo dovoljeno. In zadnjič smo tudi to dosegli, da robo enega pošiljatelja, ki je bila zdaj v raznih razredih in se je o raznem času razvaževale, bode mogla zanaprej vkup zložena biti ter se vkup voziti.

To so tedaj le glavne točke obravnav železniškega sveta, pa upam, da za vsakega bolj ali manj zanimive. Še bi bilo marsikaj povedati, a tú mi je kratek čas odmerjen. Kdor bi pa znabiti želel večega pojasnenja, sem pripravljen vsakemu ga dati in vselej.

(Konec pr.h.)

Razne reči.

— Zlata poroka. Poseben slučaj skrivnih sodeb in potov Božjih se je primeril v Velikem Lipju Hinjske fare. 1. nov. t. l. sta obhajala zlato poroko France Molek, rojen 14. okt. 1805 in njegova žena Marjeta, roj. 5. junija 1813; prvokrat sta bila poročena v Ambrusu 14. febr. 1832, zdaj pa ju je poročal in obhajal njihov sin, Mart. Molek, kaplan iz Šmartna pri Litiji. 11. nov. s. Martina dan, 12. nov. tek. leta. Lepe svečanosti, pametne in vesele družbe so se vdeležili tudi trije duhovniki. Kdo bi bil na smrt mislil? 13. nov. ob 1/3 pa že bolj oslabele, vendar ne bolno mater srčni mrtud zadene, da večni spregovori.

— rila. *Commendatio animae* še prežalostni Martin opravlja pri preljudi materi, 15. nov. bila je pokopana na domačem pokopališču podružnice s. Martina. Obakrat se je vdeležilo obilno ljudstva, da je bilo prej veselje veliko, potem pa silna žalost, se dá bolj čutiti kakor izreči. Naj blaga mati v miru počivali M. M.

— Vabilo. Društvo „narodna čitalnica“ v Novomestu priredi 19. novembra 1882 v svojih dvoranah na korist vsled povodnje unesrečenim na Koroškem in Tirolskem „Venček“ s sledečim programom: 1. Pesmi: „Slovan“ in „Mili kraj“. 2. Tombola. 3. Pesem: „V boj.“ Ker je čisti dohodek odločen blagemu namenu, se slavno občinstvo naj uljudneje vabi k obilni udeležbi. Začetek točno ob pol 8. zvečer. Za dobrodelni namen odločila se je ustopenina 20 kr. za osebo, ne omejeva je milosrčnih darov.

Oabar.

— Tirolski deželni zbor je sklican na 22. t. m., da se posvetuje kako pripomoči deželi po silni vodi močno poškodovani.

— Delegacije imate v kljub razporu med njima danes 18. t. m. sklepno sejo.

— Sv. Oče so podložnik laškemu kralju Humbertu. Tako je razsodila pozivna sodnija v Rimu ter potrdila s tem razsodbo prve sodnije. Nekdanji stavbeni umetnik Martinuci je namreč tožil papeževo oskrbnitvo. — Njegova pritožba je bila sicer zavržena, a sodnija je izrekla, da je kompetentna soditi v tej stvari. — Tako poročstvo daje tedaj laška laška vlada Sv. Očetu.

— Katoliških misijonov obseg št. 11. je sledeči: In Kairo und Alexandrien während des Bombardements (Schluss.) — Die Bekehrung und der Untergang der Huronen. Blätter aus der Kirchengeschichte Abessinien. Sinnbilder auf altchristlichen Lampen von Kartago (Schluss). — Nachrichten aus den Missionen: Hinterindien; Aegypten; Westafrika; Nordamerika; Aus verschiedenen Missionen. — Miscellen. — Für Missionszwecke. — Beilage für die Jugend: Tahko, der junge Indianer-Missionär (Schluss).

Illustrationen: Indianer-Hütten am Huronensee. — Nachkommen der alten Huronen. — Christliche Lampen von Karthago — Ansicht von Tanta in Aegypten. — Christliche Gemälde aus Japan. — Indianer-Hütten in Alaska. — Indianer-Gräber.

— Süd-Georgien, to otočje je v južnem atlantskem morju na jugo-vzhod južni Ameriki pod 54 do 55° južne širjave in 36 do 38° zahodne dolžine. Na to otočje je šla letos pruska vojna ladija „Moltke“, da opazuje prehod planeta Venere. 23. julija so šli iz Montevideo ob izlivu reke La Plata, vzeli so živeža za 20 tednov. Vožnja je bila viharna, srečevali so večkrat ledene gore, 21. avgusta so stopili iz barke, poiskali pripravnega prostora in že 29. avgusta so pod streho spravili vse kar so s sabo pripeljali, med drugim tudi nekaj domačih živali. Debel sneg tam pokriva še zemljo. Tam bodo čakali ugodnega časa, ki nastopi takrat, ko bomo mi imeli zimo. 3. septembra je ladija „Moltke“ odjadrila in 30. septembra prišla v Punta Arenas.

— Morje jim je premajhno. V kanalu la Manche je trčnil Hamburški vapor „Westphalia“ ob drugo barko; Westfalija je bila močno poškodovana, a je vendar poslala na pomoč barki prvega častnika in pet mornarjev, da spozna barko in reši, ako je moč kaj rešiti. Te ljudi je vzela belgijska manjša barka in jih je rešila, a ona ladija, s katero je Westfalija trčnila, se je popolno potopila, še njeno ime se ne ve.

— Barbarstvo z električno lučjo. Angleški posestnik je zapazil, da si morske ptice v temnih nočeh glave potolčejo ob svetilnikih, katerih luč jih oslepjuje. To je porabil za lov. V temni noči postavil je na svojem posestvu tako električno luč. Zraven je razposlal gonjače, ki so z vpitjem zbudili živali. Uboge, zazpane živali — ptice in četveronožci so slepi leteli k luči, kjer so jih pobili in v vreče pometali. Res, znamenit lovec je ta angleški lord.

— Dinamitove igrače v šoli. V Eislebnu na Nemškem prinesel je deček dinamitov patron v šolo in se je z njim igral. Zraven sedeči tovariš vzame patron, da se tudi z njim poigra in zbada z iglo patron. Ta se razpoči in odtrga dečku vseh pet prstov na levi, a dva na desni roki.

— Ruska vlada hoče biti milosrčna do ubogih ruskih unitov, (ki so zedinjeni s papežem). Za prihodnje bivališče jim je odločila gubernijo kersonsko, močvirnato in zelo nezdravo. Njihovo domovje je pograbila, ker niso hoteli odstopiti od vere, zdaj jim pa pravi, da naj zapuste vero ali naj poginejo! Lepa taka vlada! Zato pa tudi taka sreča!

Tržne cene v Ljubljani.

18. novembra.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 40 kr.; domača 7 gl. 92 kr. — reš 5 gl. 28 kr.; — ječmen 4 gl. 12 kr.; — oves 2 gl. 80 kr.; — ajda 5 gl. 11 kr.; — proso 4 gl. 95 kr.; — koroza 6 gl. 27 kr.

Javne dražbe.

22. nov. 1. eks. držb. pos. Lukas Skunjar iz Senožeče 400 gl. Senožeče. 1. eks. držb. pos. Jože Posega iz Stranje 1835 gl. Senožeče. 1. eks. držb. pos. France Hočevar iz Piave gorice 1200 gl. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Jože Oblak iz Ljubljane 1640 gl. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Janez Blut iz Beretnje vasi 1590 gl. Metlika. II. in III. eks. držb. pos. Janez Feister iz Podnart 4511 gl. Radovljica. 1. eks. držb. pos. Matija Šimnovec Osovnik 2550 gl. Metlika. 1. eks. držb. pos. Jože Candek iz Veverje 205 gl. Mokronog. 1. eks. držb. pos. Janez Šimnovic iz Vokel 6415 gl. Kranj.

Umrlj so:

15. nov. Ignac Fašing, 47 let, jetika. 16. nov. Julij Zdešar, 4 1/2 let, bolezen v glavi.

Izkaz daril za „Nar. dom.“

Dozdaj je bilo nabranih . . . 6677 gl. 44 kr k temu:

G. dr. Alfons Moše za september	5	—	—
G. Ivan Hribar „ „	3	—	—
G. dr. Anton Jarec „ „	1	—	—
G. Josip Kušar „ „	1	—	—
G. dr. Fran Papež „ „	1	—	—
G. dr. Val. Zarnik „ „	1	—	—
G. dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški za mesec september in oktober	4	—	—
„Stotnikovič“ iz Foče	3	—	4
Družba pri Jarneji na Šent-Peterski cesti v Ljubljani (II. donesek)	25	—	—
G. Josip Nakus, župnik na Planini pri Vipavi	2	—	—
G. Fran Šumi v Ljubljani	2	—	—
G. Jazbec v Zagrebu	1	—	—
Vesela družba v gostilni g. Tomičiča v Trebnjem	1	—	—
G. Florijančič Franjo, zastopnik „Slavije“ v Žužemberku	1	—	38
Več rodoljubov v Novi vasi	5	—	50
G. Gašpar Križnik v Motniku	1	—	—
Iz puše v gostilnah g. Jan. Bončarja in Ant. Plešnarja v Črnem Vrhu	1	—	60
Iz Serajeva: Gg. Fran Oblak, Josip Dobida, J. Pogorelec in J. Premrov po 1 gl., vkupe	4	—	—
G. Anton Ukmar, župnik v Ligi nad Kanalom	2	—	—
Gospa Hribarjeva v Ljubljani	5	—	—
Skupaj	6713	gl.	36 kr.

Telegrafske debarne cene 17. novembra.

Papirna renta 76.50 — Sreberna renta 77.25 — Zlata renta 94.20 — 1860letno državno posojilo 130. — Kreditne akcije 262.50 — London 119.25 — Ces. kr. cekini 5.66 — 20-frankov 9.49.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.